

Mühendisi İşçileştirme Sürecinde TSE'nin Rolü Ortaya Çıktı...

TSE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİNE EL ATTI

EMO Basın- TBMM Katip Üyesi ve CHP Bartın Milletvekili M. Rıza Yalçınkaya'nın Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yanıtlanması istemiyle verdiği soru önergesi ile Türk Standardları Enstitüsü'nün (TSE) düzenleyici bir kuruluş olmasına karşın mühendislik alanlarına ilişkin hizmetlere el atması Meclis'e taşındı. Önergeye verilen yanıt, TSE'nin dış uzman adı altında esnek istihdam biçimini sözleşmeler imzalatarak uygulamaya koyarken; mühendislerin işvereni konumunu üstlenip, mühendislik hizmeti gelirlerine el attığını ortaya koydu. Soru önergesinde yer alan mühendislik hizmetlerinden ne kadar gelir elde edildiğine ilişkin sorular da yok sayılarak, TSE'nin mühendislerin üretimlerinin karşılığı olan gelirin ne kadarına el koyduğu gizlendi.

Mühendislik alanlarını da kapsayan standartlar hazırlamakla görevli olan TSE, kendi hazırladığı standartlarla hizmet üretimi yapan ve denetim hizmetlerine de el atan bir kurum rolüne girdi. Böylece mühendislerin SMM büroları gibi kendi üretimleri üzerinde işveren olmaksızın mühendisin söz sahibi olduğu çalışma biçiminin karşısına, standart getirici yapıyla eşitsiz bir ilişki içerisinde TSE çıkarılmış oldu. Mühendislerin hizmet üretim alanlarına devlet eliyle taşeron yaklaşımı yerleştirilerek, mühendislerin işçileştirilmesi sürecine girildi. Mühendislerin örgütlü oldukları dolayısıyla karar süreçlerinde yer aldıkları meslek örgütlerinin "piyasacı" ya da "tekel" anlayışından uzak, kar amacı gütmeksizin kamu yararını temel alarak yürüttükleri, özerk yönetimin de bir örneği sayılabilecek denetim hizmetlerine TSE tarafından el atılmasıyla, devlet güdümünde rant temelli uygulamanın yolu açıldı. Uygulama özelleştirmelerin ardından meslek örgütlerinin kamu hizmeti anlayışıyla yürüttükleri özerk işleyişlerinin önce taşeronlaştırılması, ardından uluslararası şirketlerin de faaliyet yürüttüğü rant

anlayışına teslimiyetin adımı olarak değerlendirildi. Diğer taraftan mühendislik hizmetlerinin hakıyla verilebilmesi için gerekli olan parasal değerlerin de düşürülmesinin yolu açıldı. Sonuçta hizmetin değerini, kamu yararını yok sayan kar güdümlü yapılanmaların belirleyeceği bir denetim piyasası yaratılarak, denetim hizmetlerinin sağlıklı yerine getirilmesi açısından da sorunlu bir süreç işletiliyor.

Makina Mühendisi olan TBMM Katip Üyesi M. Rıza Yalçınkaya tarafından verilen soru önergesinde, TSE'nin asli görevinin standart hazırlama olduğu anımsatılırken, kurumun piyasada hizmet üretimine dahil olduğuna, son olarak elektrik mühendislerinin yoğun hizmet üretiminin olduğu test-ölçüm ve bilirkişilik hizmetlerini vermeye başladığına dikkat çekildi. Asansör kontrolü, topraklama ölçümü gibi alanlara da girildiği kaydedilen önergede, TSE'nin yasal dayanağı açısından bu uygulamanın sıkıntılı olduğu ifade edildi.

Bakanlık, TSE'nin 3 yıl içinde kalibrasyon yaptığı cihaz sayısını açıklarken, bunlardan elde edilen gelire ilişkin soruyu yanıtsız bıraktı. Yanıtta göre 2011 yılında 21 bin 247, 2012 yılında 25 bin 147, 2013 yılında ise 9 Ekim tarihine kadar 22 bin 323 cihazın kalibrasyonunu TSE yaptı. TSE tarafından Mayıs 2012'den itibaren 2012 yılında 25 bin 432, 2013 yılında ise 5 Ekim 2013 itibarıyla 42 bin 95 asansör denetimi gerçekleştirildi. Kurum, 2013 yılında 152 LPG istasyonu muayenesi, 561 tesisin topraklama muayenesi, 160 tesisin ise paratoner muayenesi yaptı. Ancak asansör denetimi, LPG istasyonu denetimi, topraklama ve paratoner tesisi kontrolünden elde edilen gelire ilişkin sorulara da Bakanlık yanıt vermedi.

TSE'nin mühendislik alanlarındaki hizmet üretiminin yasal dayanağına ilişkin olarak kurumun 132 sayılı Kuruluş

Yasası'ndaki "Standartlara uygun ve kaliteli üretimi teşvik edici her türlü çalışmaları yapmak ve bunlarla ilgili belgeleri tanzim etmek" hükmü gerekçe gösterildi. Soru önergesinde dile getirilen "Ancak, bu hizmetler üretimi teşvik edici değil, gelir getirici ölçüm hizmetleridir. Gözetim ve muayene hizmetleri kapsamında TSE tarafından yapılan işlemler, serbest piyasada faaliyet yürüten serbest mühendislerin ve şirketlerin yaptıkları işleri de kapsamaktadır" yönündeki eleştiriler de Bakanlık tarafından verilen yanıtta yok sayıldı.

TSE dış uzman adı altında esnek istihdam biçimini sözleşmeler imzalatarak uygulamaya koyarken; mühendislerin işvereni konumunu üstlenip, mühendislik hizmeti gelirlerine el attı. Bartın Milletvekili M. Rıza Yalçinkaya'nın verdiği soru önergesinde yer alan mühendislik hizmetlerinden ne kadar gelir elde edildiğine ilişkin sorular yok sayılarak, TSE'nin mühendislerin üretimlerinin karşılığı olan gelirin ne kadarına el koyduğu gizlendi.

Bakanlık, düzenleyici olan TSE'nin hizmet üretimine girmesini, TÜRKAK tarafından 27 Aralık 2011 tarihinde A tipi Muayene Kuruluşu olarak akredite edildiğini, asansör yıllık kontrollerinin önemine ilişkin farkındalığı artırma gerekçesiyle açıkladı. Topraklama, katodik koruma, paratoner ölçümü gibi faaliyetlerin TS 11939 ve diğer yetkili servis standardından istenilen muayene raporlarına istinaden yapıldığı belirtildi. LPG istasyonlarına ilişkin TSE'nin mühendisler tarafından verilen hizmet üretim alanına giriş gerekçesi ise can ve mal güvenliğine, ayrıca sahte ve yetkin olmayan kişiler tarafından hazırlanan raporlarının sayısının azaltılmasına gayret edilmesine dayandırıldı.

TSE asansör kontrol hizmeti için mühendislik fakültelelerinden mezun olanlara TS EN ISO/IEC 17020 standardı ve asansör muayeneleri konusunda eğitim verip, yazılı sınavda başarılı olanları sertifikalandırıldığını, bu sertifikayı alanlarla ya da TMMOB Asansör Denetçi Yetkilendirme Belgesi'ne sahip kişilerle iş sözleşmesi yaptığını, 1 yıllık deneyim sahibi olanların "dış uzman", diğerlerinin aday uzman olarak görevlendirildiğini, bu çerçevede 520 inceleme elemanını geçici olarak istihdam ettiği ve aylık ortalama 111 inceleme elemanının görevlendirildiğini bildirdi. Topraklama, katodik koruma ve paratoner ölçümü gibi alanlarda ise 41 dış uzman atandığı, bu kişilerde de TSE'den ya da dışarıdan eğitim almış olma koşulunun arandığı kaydedildi.

Önergede yer alan "TSE'nin Hizmet Yeterlilik Belgesi verdiği firmalara, 'Ölçümlerinizi de biz yapalım, biz yapmazsak Hizmet Yeri Yeterlilik Belgeniz kabul görmez' şeklinde yazılar yazması TSE'nin tarafsızlığına ve kamu kurumu ciddiyetine gölge düşürmez mi" sorusuna ise şu yanıt verildi:

"TSE tarafından Hizmet Yeterlilik Belgesine sahip firmalara gönderilen yazılarda söz konusu firmalarca düzenlenecek raporların güncel olması ve standart/mevzuatlara uygun olması durumunda kabul edileceği ifade edilmekte olup önergede iddia edildiği gibi bir yazı söz konusu değildir."

TSE "Ayna"ya Baksın

Önergede, TSE'nin asıl işlevlerine yönelik sorular da soruldu. TSE'nin uluslararası standartları değerlendirip, ülke koşullarına göre yerel uygulamasını sağlamaya ve mevcut standartları revize etmeye yönelik oluşturulan "Ayna Komitelerine" ilişkin soruya verilen yanıt, TSE'nin hizmet üretimi alanına girerken standart hazırlama görevini ihmal ettiğini ortaya koydu. Ayna komitelerinin kaç kez toplandığına ilişkin soruya 2011 ve 2012'de 10'ar 2013 yılında 11 toplantı düzenlendiği yanıtı verildi. Aktif Ayna Komitesi sayısının 90 olduğu dikkate alındığında, çoğu komitenin işlemediği, toplantı dahi yapmadığı ortaya çıkmış oldu.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 10 Aralık 2013 tarihinde verilen yanıtta göre TSE'nin 1 Mayıs 2010-30 Nisan 2011 tarihleri arasındaki 1 yıllık dönemde 307, sonraki yıl 228 ve 1 Mayıs 2012-10 Nisan 2013 tarihleri arasında da 114 yeni standart belirledi. Bu 3 yıllık dönem içinde revize edilen standart sayısının da 513 olduğu bildirilirken, işlemi süren standart sayısı ise 788 olarak açıklandı. ■